

موضوع: احکام بیمار در حال احتضار

تهیه کننده: سمیرا ایزدی دبیر کمیته صیانت و حقوق
شهروندی - دبیر اخلاق پزشکی

تاریخ تدوین: 1400/07/25

تاریخ بازنگری: 1405/02/02

تاریخ چاپ: 1405/02/15

کد: Bavan.HP.SUR.01.1

ویرایش: 05

تایید کننده: سوپر وایزر آموزشی

منبع: رساله مراجع؛ احکام پرستاری

12- در صورتی که بیمارستان در زمینه ارائه خدمات تشخیصی، درمانی، خدمات پرستاری، رفاهی و رفع نیازهای بیمار یا همراهان محدودیت داشته باشد، باید به اطلاع بیمار یا همراهان رسانده شود.

13- اطلاع رسانی به بیمار و همراهان وی در مورد حضور و ارتباط با روحانی مرکز در صورت تمایل بیمار یا همراهان
14- فوت بیمار باید بلافاصله توسط تیم درمان به همراهان وی اطلاع داده شود و گواهی فوت بیمار توسط پزشک معالج صادر گردد.

15 جهت کاستن از بار اندوه و غم همراهان بیمار در صورت امکان جسد متوفی به رؤیت خانواده برسد و اصول و عقاید مذهبی در مورد متوفی در حد امکانات و شرایط بیمارستانی فراهم گردد.

دعای زمان احتضار:

اللهم اغفر لی الكثير من معاصیک و اقبل منی السیر من طاعتک یا من یقبل الیسیر و یعفو عن الكثير و اقبل منی الیسیر و اعف عنی الكثير انک انت العفو الغفور اللهم ارحم فانک رحیم

5- کرامت انسانی وی حفظ شده و با او محترمانه برخورد شود.

6- مصاحبت با افرادی که بیمار مایل به دیدارشان است و ایجاد فرصت ملاقات برای خانواده بیمار حتی در ساعات غیرملاقات

7- نظم بخش توسط انتظامات و کادر پرستاری حفظ می گردد.

8- در صورتی که بیمار هوشیار باشد شرایطی فراهم می گردد که وی بتواند عقاید، نظرات و احتیاجات خود را بیان کند و شرایط وصیت کردن برای وی مهیا شود.

9- در صورتی که بیمار هوشیار نباشد شرایط طبق نظر همراهان بیمار در حد امکانات بیمارستان فراهم می گردد و پرستار حق ندارد در شرایط بحرانی که بیمار دچار کاهش هوشیاری شده و قدرت تفکر و تمرکز از وی ساقط شده او را تنها بگذارد.

10- وضعیت بیمار و روند اقدامات تشخیصی و درمانی انجام شده توسط تیم درمانی معالج (ارشدترین فرد حاضر بر بالین بیمار) جهت همراهان توضیح داده می شود.

11- فراهم نمودن شرایطی که مناسک مذهبی متناسب با مذهب فرد محتضر (مانند قراردادن بیمار به سمت قبله و ...) انجام می گیرد به عهده بیمارستان می باشد.

احکام احتضار

محتضر یعنی کسی که در حال جان دادن است و آثار مرگ در او دیده می شود. درباره محتضر یک وظیفه واجب و چند وظیفه مستحب داریم.

وظیفه واجب:

وظیفه واجب آن است که شخص محتضر را رو به قبله نماییم باید طوری به پشت بخوابانیم که کف پاهایش به سمت قبله قرار بگیرد البته اگر این امر امکان پذیر نبود این امر ساقط می شود. این کار بر هر مسلمانی واجب است. البته اگر کسی او را رو به قبله کرد از دیگران ساقط می شود یعنی واجب کفایی است

مستحبات احتضار:

❖ مستحب است شهادتین یعنی اشهد ان لا اله الا الله و اشهد ان محمد رسول الله و اقرا به دوازده امام و سایر عقاید اسلام را به کسی که در حال احتضار است تلقین کنند و تلقین باید به گونه ای باشد که به شخص محتضر بفهمد و تا وقت مرگ تکرار کند این تلقین را آرام آرام به محتضر می گویند نه با داد و بیداد واز او می خواهد که کلمات را تکرار کند.

❖ مستحب است در کنار شخص محتضر هر چه قدر که مسیر است قرآن بخوانند خواندن سوره یس؛ صافات؛ احزاب؛ آیت الکرسی بر بالین بیمار مستحب است.

❖ مستحب است بعد از مرگ دهان میت را روی هم بگذارند که باز نماند. چشم ها و چانه میت را ببندند. دست و پای او را صاف کرده و پارچه ای روی او بندازند

مکروهات محتضر

- 1- تنها گذاشتن محتضر و جنب و حیض نزد او
- 2- گذاشتن چیزهای سنگین روی شکم و بدن
- 3- گریه کردن
- 4- حرف زدن زیاد
- 5- مس کردن محتضر در حال جان دادن

نحوه برقراری ارتباط با همراهان بیمار در حال

احتضار

1- تشویق و کمک به افراد خانواده برای بیان احساسات درباره مرگ بیمار و آثار آن بر روی روش زندگی و ساختار خانواده؛ توجه نمودن موثر به هریک از افراد خانواده و برقراری نگرش غیر داورانه درباره تقسیم احساسات

2- کمک به افراد خانواده برای روبرو شدن با واقعیت مرگ قریب الوقوع بیمار در زمانی که آماده هستند تشویق آن ها به تصور زندگی بعد از مرگ بیمار و تعیین اهداف مشابه در صورت نیاز

3- فراهم نمودن محیط خصوصی برای افراد خانواده تا قادر باشند احساسات و غم خود را با یکدیگر تقسیم کنند.

4- کمک به افراد خانواده برای تعیین منابعی که قادر است به آن ها برای مقابله با احساساتشان و برآورده ساختن نیازهای فوری و طولانی مدت؛ یاری رساندن (مانند سرویس مشاوره ای و اجتماعی؛ روحانیون؛ سرویس اعزاداری و گروه های مذهبی)

برخورد با بیمار در حال احتضار

- 1- انجام کلیه اقدامات تشخیصی، درمانی، بهداشتی برای بیمار در حال احتضار همچون یک فرد زنده تا زمان مرگ
- 2- جهت حفظ حریم خصوصی بیمار، درمان در فضائی مجزا از سایر بیماران انجام می شود.
- 3- فراهم نمودن فضائی مجزا مناسب بمنظور تامین آسایش بیمار در حال احتضار
- 4- بیمار در حال احتضار حق دارد که درد نکشد و تاجایی که به آرامش برسد به او مسکن داده شود.